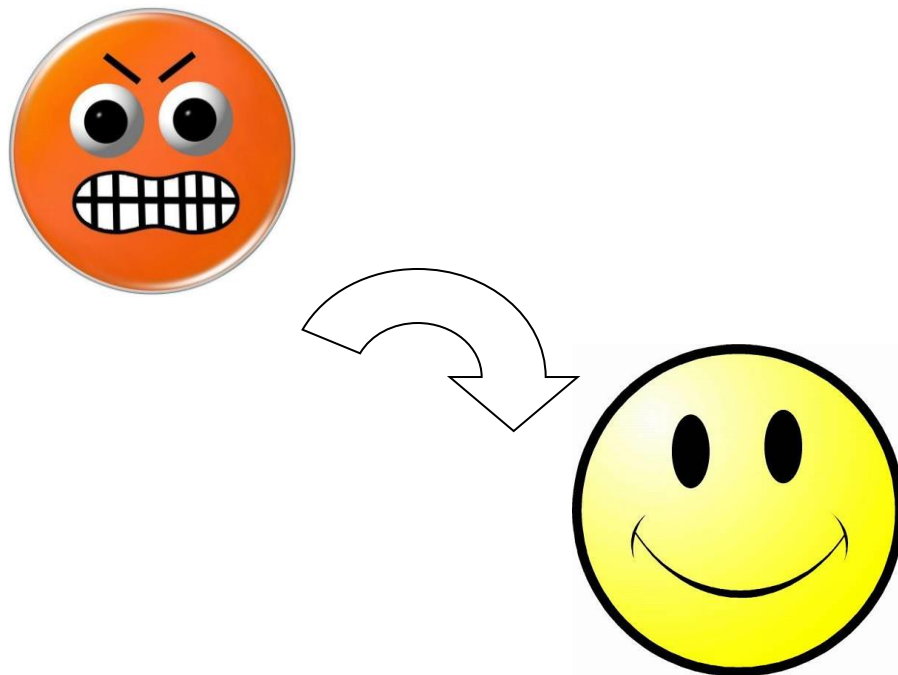

KAKO PREPOZNATI I RJEŠAVATI PROBLEME U ODGOJU

Za koje ponašanje možemo reći da je problematično, kako možemo znati što je problem, a što nije?

Pitanjem - ugrožava li to ponašanje nekoga ili nešto; koga ili što? Ako je odgovor DA, onda je to problem.

Problem je svaki oblik ponašanja ili situacija u kojima osoba svojim postupcima ugrožava sebe, svoj život, zdravlje, druge ljude, njihove potrebe, pravila koja su poznata ili materijalne stvari.

Djetetov je problem ako svojim ponašanjem ugrožava samo sebe.

Roditeljev je problem kada dijete svojim ponašanjem ugrožava roditelja u zadovoljavanju njegovih potreba, u obavljanju nekog posla ili u ostvarenju nekoga prava.

Zajednički je problem kada dijete svojim ponašanjem ugrožava i sebe i roditelja.

Nakon što smo spoznali što je problem i čiji je, možemo ga riješiti. Za rješavanje problema postoje dva načina:

1. Ako želimo **brzo** riješiti problem, tada se usmjerimo samo na rješenje problema i koristimo postupke koji pomažu samo trenutačno, ali dugoročno nas udaljavaju od djeteta i odnos čine lošijim. To su: **prijetnja, zapovijed, kazna, kritika, sarkazam.**
2. Ako želimo **dugoročno** rješenje onda se usmjerimo na njegovanje odnosa s djetetom i na pružanje pomoći djetetu u zadovoljavanju njegovih potreba te biramo postupke koji nam u tome pomažu. To su: **slušanje, postavljanje pitanja, iskazivanje povjerenja, ja-poruka, razgovor o djetetovoj želji, razgovor o problemu, razgovor o rješenju.**

Prvi način je brži i lakši, ali problem se ponovno javlja.

Drugi način je sporiji i zahtjevniji, ali dugoročno rješava problem. Uvijek je dobro tražiti dugoročno rješenje jer na taj način rješavamo problem i usto učimo dijete konstruktivno i dugoročno rješavati probleme.

Svaki roditelj tijekom verbalne komunikacije sa svojim djetetom koristi 2 vrste poruka: JA - poruke i TI - poruke. Što te poruke poručuju djetetu?

TI - poruka - djetetovo ponašanje nam smeta, nestrpljivi smo i ne čekamo da dijete samo mijenja ponašanje, već reagiramo TI - porukom kojom negativno podcjenjujemo dijete (npr. Ako odmah ne prestaneš, bit će ti žao!

Ti si nepristojan. Ti si glup, nemaš pojma. Sram te bilo!)

Poslije TI - poruke dijete se osjeća krivo, odbačeno, nevoljeno, osjeća nepravdu, ima potrebu za pravdanjem, „uzvraćanjem“ ili povlačenjem. TI - poruke smanjuju samopoštovanje.

JA - poruka - pošteno priopćava kako djetetovo ponašanje djeluje na mene - kako se ja osjećam kad dijete radi ono što je za mene neprihvatljivo.

JA - poruka je informativna i sugerira smjer promjene ponašanja.

Struktura JA - poruke (sastoji se od tri osnovna dijela):

1. kad ti to radiš (navesti konkretno djetetovo ponašanje koje je neprihvatljivo)
2. loše se osjećam (smeta mi, ljuti me, brine me, žalosti me, bojim se...)
3. i želim, očekujem, predlažem... (da razmisliš, učiniš nešto drugačije...)

Pr. Izvoli se obuti! (TI-poruka) → Kada hodaš bos, brinem se za tvoje zdravlje i želim da obuješ papuče ili se igraš na tepihu. (JA-poruka)

Važno je i neverbalno pokazati djetetu da zaista mislimo to što govorimo pa valja paziti da su naši pokreti, izraz lica, pogled i cjelokupan stav tijela u skladu s porukom.

I NE ZABORAVITE:

Jedan razgovor, jedno pitanje i jedna JA - poruka neće riješiti problem, ali strpljivo ustrajanje na taj način pokazat će rezultate!

Pripremila: Ljiljana Kump, mag.paed.